

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ**

Кафедра епізоотології та мікробіології

**Планування ветеринарних заходів
у тваринницьких комплексах**

**Методична розробка
для студентів
факультету ветеринарної медицини**

**Розглянуто і схвалено методичною комісією факультету
ветеринарної медицини (протокол №61 від 22.12.22р)**

Харків-2022

Укладачі: Завідувач кафедри епізоотології та мікробіології, доцент, кандидат ветеринарних наук Р. В. Северин, доцент, кандидат ветеринарних наук М. М. Савенко, доцент, кандидат ветеринарних наук А. М. Гонтарь, старший викладач Г.М. Штагер, ветеринарний лікар О. М. Савенко.

Рецензент:

Завідувач кафедри кафедра внутрішніх хвороб тварин та клінічної діагностики, кандидат ветеринарних наук **Маценко О. В.**

Планування ветеринарних заходів в тваринницьких комплексах здійснюється з урахуванням особливостей організації виробництва на цих об'єктах (висока концентрація тварин на невеликій території, дотримання режиму підприємства закритого типу, ізольоване утримання тварин різних технологічних груп, включення ветеринарних заходів у технологічний цикл виробництва продукції, тощо). З метою профілактики заразних і масових незаразних захворювань складають річний план загальних профілактичних заходів. Для цього необхідно проаналізувати забезпеченість кормами; повноцінність раціонів; дотримання режиму годівлі тварин; результати лабораторних досліджень кормів, води, ґрунту; мікроклімат у приміщеннях; дотримання норм розміщення тварин і правил комплектування виробничих груп; догляд за тваринами; результати біохімічних досліджень крові; стан обміну речовин у тварин; показники відтворення тварин (вихід приплоду, якість і життєздатність приплоду); рівень захворюваності, загибелі вимушеного забою тварин при заразних і незаразних хворобах (за даними первинного ветеринарного обліку і звітів); ефективність профілактичних і лікувальних заходів при заразних і незаразних хворобах.

Після цього складають конкретні заходи щодо загальної профілактики: контроль за годівлею і утриманням тварин (оцінка якості кормів, їхньої поживності і нешкідливості, підтримка належного мікроклімату, тощо); контроль за станом здоров'я тварин (клінічний огляд, біохімічні дослідження крові для визначення стану обміну речовин); контроль за відтворенням череди тварин; заходу для забезпечення повноцінної годівлі і гарних умов утримання тварин тощо.

Для проведення комплексної профілактики заразних захворювань тварин розробляються плани загальних і спеціальних профілактичних протиепізоотичних заходів. Для цього ретельно вивчають:

- епізоотичний стан господарств, звідки надходять тварини і корми;
- систему комплектування комплексу (за рахунок власного відтворення чи завезення тварин з інших господарств);
- можливість контакту тварин даного комплексу з тваринами сусідніх господарств, індивідуального користування, дикими тваринами, перелітними птахами, собаками, кішками тощо;
- порядок надходження в комплекс різних вантажів і матеріалів, господарські і транспортні зв'язки з іншими організаціями, підприємствами (м'ясокомбінатом, утилізаційним заводом, залізничними станціями, річковими і морськими портами тощо);
- стан ветеринарно-санітарних об'єктів (ветеринарної лабораторії, ізоляторів, забійно-санітарного пункту, забійної площадки, ветеринарно-санітарного пропускника, карантинного приміщення, в'їзних дезінфекційних бар'єрів, дезінфекційного блоку);
- ветеринарно-санітарний стан території (огородження й озеленення), тваринницьких приміщень, кормоцеху, складів для збереження кормів, естакади для навантаження і розвантаження тварин і інших об'єктів господарського призначення;
- порядок карантинування тварин, що завозяться (час перебування тварин на карантині, порядок проведення діагностичних досліджень і обробок);
- ветеринарно-санітарні вимоги при відвідуванні комплексу особами, не пов'язаних із виробництвом;
- забезпеченість працівників спецодягом і взуттям, предметами особистої гігієни;
- стан спеціалізованого внутрішньогосподарського транспорту;
- виконання загальних профілактичних протиепізоотичних заходів за минулі роки;
- систему знезаражування гною, утилізації трупів, відходів від забою;
- плани-графіки проведення дезінфекції, дезінсекції і дератизації в

приміщеннях, кормоцеху, на складах і інших об'єктах комплексу.

Після аналізу можливих шляхів потрапляння збудників інфекційних і інвазійних захворювань і їхнього поширення усередині господарства намічаються конкретні заходи, що включають контроль за дотриманням режиму закритого підприємства, обов'язкове профілактичне карантинування тварин, що завозяться, дезінфекцію, дератизацію тваринницьких приміщень тощо.

Крім плану спеціальних профілактичних протиепізоотичних заходів розробляють **схему чи технологічну карту** ветеринарних обробок тварин.

При складанні технологічних карт ветеринарних обробок тварин на комплексах за основу беруть технологічний графік виробництва продукції, що відображає рух і кількість тварин у цехах. При складанні технологічних карт керуються інструкціями з проведення заходів щодо профілактики і ліквідації захворювань тварин, настановами по застосуванню препаратів.

Технологічна карта ветеринарних обробок на різних промислових тваринницьких комплексах має свої особливості.

Технологічна карта є документом, відповідно до якого здійснюються планові ветеринарні заходи в кожному цеху комплексу. Контрольні цифри річних планів протиепізоотичних і лікувально-профілактичних заходів доводяться до виконавців у виді річних виробничих завдань. Річний план спеціальних профілактичних протиепізоотичних заходів складають у відповідності з технологічною картою по технологічним ділянкам, цехам і складають в цілому по комплексу.

Література

1. Закон України “Про ветеринарну медицину”, Редакція від 15 листопада 2011р.
2. Законодавство України про ветеринарну медицину. За ред. П.П. Достоевського та В.І. Хоменка. – К.: Урожай, 1999.
3. Довідник ветеринарного лікаря. За ред. П.П. Достоевського, М.О. Судакова. – К.: Урожай, 1990.
4. Недосєков В.В., Хаунхорст Е., Ситнік В.А., Шевчук В.М., Жуковський М.О. Організація та економіка ветеринарної справи: навчальний посібник. – Київ : НУБіП Україн, 2019. – 408 с.
5. Нормативні документи Кабінету Міністрів України та Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.
6. Корнієнко Л.М., Корнієнко Л.Є., Домбровський О.Б. Планування ветеринарних заходів: Метод. рекомендації для самостійної роботи студентів фак. вет. медицини, практичних лікарів ветеринарної медицини та слухачів ПНКСВМ Білоцерк. держ. аграрн. ун-т. – Біла Церква, 2008. – 169 с

Інформаційні ресурси

1. (<http://www.who.int>) Сайт ВООЗ
2. (<http://www.oie.int/en/animal-health-in-the-world/oie-listed-diseases-2011>) Сайт МЕБ.
3. Сайт Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: www.consumer.gov.ua